

Sygn. akt XXIII Ga 37/12

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w następującym składzie :

Przewodniczący: Sędzia SO Dorota Kozarzewska (spr.)

Sędziowie: SO Bolesław Wadowski

SO Bernard Litwiniec

Protokolant: Sekretarz sądowy Katarzyna Kucińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 maja 2012 r. w W.

sprawy z wniosku (...) S.A. w R.

z udziałem A. G. (1)

o zmianę wpisu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w W.

z dnia 8 czerwca 2011 r. sygn. akt Wa XIV Ns Rej KRS (...)

postanawia:

1. oddalić apelację,
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane z Jego udziałem w sprawie.

Sygnatura akt XXIII Ga 37/12

UZASADNIENIE

(...) S.A. złożył wniosek o dokonanie zmian w Rejestrze Spółki poprzez zarejestrowanie uchwał z dnia 4 lutego 2011r. w zakresie dodania art. 17 a i zmiany art. 19 i 20 statutu oraz wykreślenie z Rady Nadzorczej A. G. (1) a wpisanie E. G..

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w W. postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 r. odrzucił wniosek o zmianę wpisu w przedmiocie zmiany członków rady nadzorczej spółki (pkt 1) i odmówił wpisu w pozostałym zakresie (pkt 2).

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Rejonowego:

W dniu 27 stycznia 2011r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Ź. w sprawie VI RNs 43/11 o pozbawienie małżonka zarządu majątkiem wspólnym, w przedmiocie wniosku E. G. z dnia 20.01.2011 r. o zabezpieczenie, postanowił na czas trwania postępowania zakazać uczestnikowi postępowania A. G. (1) wykonywania jakichkolwiek uprawnień korporacyjnych i majątkowych wynikających z posiadania akcji spółki (...) S. A” w R. w tym w szczególności z wykonywania prawa

głosu wynikającego z posiadania tych akcji na wszelkich Walnych Zgromadzeniach Spółki oraz prawa rozporządzenia tymi akcjami i ich obciążania a także prawo do żądania zwołania lub zwoływania Walnych Zgromadzeń spółki.

W dniu 4 lutego 2011 r., odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w trybie art. 405 ksh, na którym obecni byli D. M. (akcjonariusz posiadający 50 % akcji imiennych to jest (...) akcji oraz (...) głosów w spółce (...) S.A.) oraz E. G. (zgodnie z oświadczeniem zarządu została dopisana do księgi akcyjnej jako współuprawniona razem z mężem A. G. (1) akcjonariuszem posiadającym 50% akcji imiennych to jest (...) akcji oraz (...) głosów w spółce (...) S.A.). A. G. (1) nie był obecny na tym zgromadzeniu.

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Ż., na podstawie art. 395 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, uchylił postanowienie z 27 stycznia 2011 r. o zabezpieczeniu roszczenia oraz oddalił wnioski E. G. z dnia 20 stycznia 2011 r. o udzielenie zabezpieczenia.

Sąd Rejonowy stwierdził, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się w dniu 4 lutego 2011 r. zostało zwołane trybie art. 405 ksh stanowiącym *lex specialis* w stosunku do uregulowań art. 399 ksh. Zasadą jest, że uchwały nie mogą być podejmowane, gdy walne zgromadzenie nie zostało w ogóle formalnie zwołane. W przypadku nieformalnego zwołania, gdy cały kapitał zakładowy weźmie udział, walne zgromadzenie może odbyć się pod warunkiem, że nikt z uczestniczących w walnym zgromadzeniu nie sprzeciwił się odbyciu walnego zgromadzenia. Podjęcie uchwały przy sprzeciwie albo gdy nie jest reprezentowany cały kapitał zakładowy powoduje nieważność podjętych uchwał.

Protokół z posiedzenia z dnia 4.02.2011 r. Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia wskazuje, iż nie był na nim obecny wspólnik posiadający 50% akcji spółki (...), co było wynikiem wydania postanowienia przez Sąd rodzinny z dnia 27 stycznia 2011 r. o zabezpieczeniu. W ocenie Sądu odbycie posiedzenia w trybie art. 405 ksh jest możliwe wyłącznie wtedy kiedy cały kapitał zakładowy jest na nim reprezentowany, zaś okolicznością bezsporną jest, iż A. G. (1) nie brał udziału w zgromadzeniu w dniu 4.02.2011 r.. Postanowienie zabezpieczające z dnia 27 stycznia 2011 r. zakazało A. G. (1) wykonywania jakichkolwiek uprawnień korporacyjnych, ale nie pozbawiło go a wręcz nie mogło pozbawić go statusu wspólnika. Sąd Rejonowy uznał, że na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z 4.02.2011 r. cały kapitał zakładowy nie był reprezentowany, co powoduje nieważność podjętych na nim uchwał. Powołał się przy tym na art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym dający Sądowi uprawnienie do badania wpływu naruszeń procedury podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki akcyjnej na ich treść.

Powyższe postanowienie w zakresie pkt 2 oraz postanowienie z dnia 13.06.2011r. w przedmiocie dopuszczenia A. G. (1) do udziału w sprawie zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając:

a) naruszenie następujących przepisów prawa procesowego tj:

I. art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji nieuzasadnione zastosowanie w sprawie, co przejawiało się w tym, iż Sąd Rejonowy przyjął, iż jest uprawniony w ramach kompetencji wskazanych w art. 23 UKRS do dokonywania oceny ważności uchwał stanowiących podstawę wpisu w niniejszej sprawie, podczas gdy:

- na podstawie art. 23 UKRS Sąd rejestrowy jest uprawniony do samodzielnego stwierdzenia uchwał jedynie w przypadkach oczywistych i rażących naruszeń wpływających na ważność czynności, a w niniejszej sprawie taka sytuacja nie występuje;
- kwestionowanie przez A. G. (1) prawidłowości uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Spółki z dnia 04.02.2011 r. przed Sądem rejestrowym stanowi ewidentną próbę obejścia formalnych wymogów zaskarżenia uchwał wynikających z KSH, co potwierdzone jest dodatkowo przez fakt, iż A. G. (1) nie zaskarżył w/w uchwał;

II. art. 510 § 1 KPC poprzez dopuszczenie A. G. (1) do udziału w sprawie, pomimo braku interesu prawnego po jego stronie w takim uczestnictwie;

III. art. 360 KPC poprzez nie uwzględnienie w toku dokonywanych ustaleń faktu obowiązywania w dacie Zgromadzenia postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Ż. z dnia 27.01.2011 r. w sprawie VI Rs 43/11 zakazującego A. G. (1) wykonywania jakichkolwiek praw z akcji M.,

IV. art. 233 § 1 KPC poprzez dowolną ocenę dowodów, dokonaną w sposób wybiórczy, sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, sprowadzającą się do nie wyciągnięcia prawidłowych (tj. logicznych i wynikających z doświadczenia życiowego) wniosków z dowodów znajdujących się w aktach sprawy, w szczególności:

- pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego skutków faktycznych i prawnych pisma E. G. z dnia 02.02.2011 r. będącego wnioskiem o wpis do księgi akcyjnej Spółki, które to uchybienie spowodowało błędne ustalenie przez Sąd Rejonowy, że E. G. nie jest akcjonariuszem Spółki,
- brak uwzględnienia w sprawie bezspornej okoliczności, iż środki na objęcie akcji w Spółce przez A. G. (1) pochodziły z majątku wspólnego małżonków G., przez co akcje te stanowią składnik majątku wspólnego małżonków G., która to niekwestionowana okoliczność wraz z innymi okolicznościami sprawy (złożenie przez E. G. wniosku o wpis do księgi akcyjnej i uwzględnienie przez Spółkę tego wniosku) pozwala na stwierdzenie, iż E. G. jest współakcjonariuszem Spółki na równi z A. G. (1);

b) naruszenie prawa materialnego, tj.:

I. art. 31 KRiO oraz art. 33 KRiO poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało przyjęciem, iż w sytuacji, kiedy akcje w spółce akcyjnej zostały objęte za wkłady z majątku wspólnego małżonków i przez to należą do tego majątku, to status akcjonariusza i możliwość wykonywania uprawnień korporacyjnych i majątkowych z akcji przysługuje wyłącznie temu małżonkowi, który był stroną umowy objęcia akcji spółki, podczas gdy taki wniosek nie wynika ani z przepisów KSH ani z przepisów KRiO a zasada, iż wspólnością majątkową małżeńską objęte są przedmioty majątkowe nabyte przez małżonków osobno lub razem w trakcie trwania wspólności małżeńskiej nie znajduje jakiegokolwiek ograniczenia w odniesieniu do akcji/udziałów w spółkach kapitałowych,

II. art. 332¹ KSH poprzez jego niezastosowanie, co było konsekwencją wybiórczej oceny dowodów i pominięcia skutków prawnych faktu wpisania E. G. do księgi akcyjnej Spółki; zastosowanie zaś wskazanego przepisu spowodowałoby konieczność ustalenia, że E. G. jest akcjonariuszem Spółki gdyż:

- akcje małżonków G. w Spółce mają charakter imienny,
- objęte są wspólnością majątkową małżeńską,
- statut Spółki nie zawiera postanowienia, zgodnie z którym akcjonariuszem może być tylko jeden ze współmałżonków,
- E. G. skutecznie wyraziła wolę nawiązania stosunku członkostwa w Spółce.

III. art. 341 KSH w zw. z art. 343 § 1 KSH poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie że E. G. nie jest akcjonariuszem, mimo sporządzenia przez zarząd Spółki, a więc organ do tego uprawniony zgodnie z art. 341 KSH, księgi akcyjnej Spółki, w której jako współuprawnioną z akcji imiennych wpisano E. G.,

IV. art. 405 KSH poprzez jego błędną wykładnię, która skutkowałą przyjęciem, iż na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki z dnia 04.02.2011 r. było obecne zaledwie 50% kapitału zakładowego podczas gdy cały kapitał zakładowy Spółki był reprezentowany na wskazanym Zgromadzeniu, gdyż E. G. wykonywała na nim uprawnienia korporacyjne z akcji znajdujących się w majątku wspólnym małżonków G. a A. G. (1) w tym czasie na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy - Żoliborza z dnia 27.01.2011 r. nie mógł wykonywać jakichkolwiek uprawnień z tych akcji, tj. jego status akcjonariusza Spółki był w istocie zawieszony;

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację A. G. (1) wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o KRS jest uprawniony do badania wpływu naruszeń procedury podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki akcyjnej na ich treść (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 stycznia 2010 r. w sprawie III CZP 122/09). Obowiązek badania zgodności treści dokumentu z przepisami prawa, na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o KRS, należy rozumieć nie tylko jako obowiązek oceny, czy wszystkie dokumenty wymagane do wpisu zostały sporządzone i załączone do wniosku, ale także jako obowiązek oceny złożonego wniosku i załączonych do niego dokumentów pod względem merytorycznym. Kontrola Sądu rejestrowego obejmuje zatem także zachowanie ustawowych wymagań przewidzianych dla poszczególnych czynności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 r. w sprawie II CSK 186/08). Tym samym niezasadnie apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 23 ustawy o KRS poprzez ocenę ustawowych wymagań dla prawidłowości uchwał podejmowanych bez formalnego zwołania walnego zgromadzenia.

Celna była również ocena Sądu Rejonowego uchwał podjętych przez nadzwyczajne walne zgromadzenie w trybie art. 405 ksh w dniu 4 lutego 2011 r. Z przepisu tego wynika, że aby spotkanie akcjonariuszy mogło stanowić walne zgromadzenie wymagana jest jednoczesna obecność wszystkich akcjonariuszy (cały kapitał zakładowy) i brak sprzeciwu co do odbycia walnego zgromadzenia. Mając na uwadze powyższe wymogi Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że z uwagi na nieobecność A. G. (1) na zgromadzeniu, i brak jego zawiadomienia o zgromadzeniu, w dniu 4 lutego 2011 r. nie można uznać, aby cały kapitał zakładowy był na nim reprezentowany.

Przesłanki tej nie spełnia również udział w zgromadzeniu E. G., rzekomo jako współuprawnionej z akcji wraz z mężem A. G. (1). Co do tej kwestii apelujący zarzuca, że w sytuacji, kiedy akcje w spółce akcyjnej zostały objęte za wkłady z majątku wspólnego małżonków i przez to należą do tego majątku oraz wobec wpisania E. G. w księdze akcyjnej Spółki jako współuprawnionej z akcji imiennych, stała się ona akcjonariuszem na równi z A. G. (1).

W ocenie Sądu Okręgowego z takim stanowiskiem nie można się zgodzić jako nie znajdującym potwierdzenia w treści art. 332¹ ksh ani art. 341 ksh w zw. z art. 343 § 1 ksh.

Z przepisu art. 332¹ ksh nie wynika, iż w razie braku w statucie zapisu, mówiącego, że gdy akcje imienne są objęte wspólnością majątkową małżeńską akcjonariuszem może być tylko jeden ze współmałżonków, to akcjonariuszami mogą się stać oboje małżonkowie, jeżeli współmałżonek akcjonariusza wyrazi wolę uczestnictwa w spółce. Powołany przepis daje jedynie możliwość wyłączenia w statucie spółki możliwości wstąpienia do spółki współmałżonka akcjonariusza, gdy akcje są objęte wspólnością majątkową małżeńską. Natomiast nie stanowi, że w razie braku tego ograniczenia akcjonariuszem staje się współmałżonek, z chwilą gdy tego zażąda. Przyjęcie poglądu, że akcjonariuszem staje się współmałżonek akcjonariusza od momentu ujawnienia swej woli uczestnictwa w spółce i wpisu do księgi akcyjnej prowadziłoby do takiego skutku, że osoba nie będąca stroną czynności objęcia lub nabycia akcji w spółce, mogłaby do spółki przystąpić bez zgody dotychczasowych stron tej czynności. Nie ulega wątpliwości, że po stronie A. G. (1) nie ma zgody co do wstąpienia do spółki przez jego współmałżonkę.

Problematyka nabycia statusu wspólnika czy też akcjonariusza przez małżonka, który nie złożył oświadczenia o objęciu bądź nabyciu udziałów lub akcji pokrytych środkami pochodzącymi z majątku wspólnego była wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 3 grudnia 2009r. II CSK 273/09, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż zarówno akcje, jak i udziały nabyte przez jednego małżonka ze środków pochodzących z majątku wspólnego wchodzi w skład tego majątku, a wspólnikiem staje się tylko małżonek będący stroną czynności

prowadzącej do nabycia udziałów. Stanowisko to stanowi kontynuację poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 1999 r. w sprawie I CKN 1146/97 oraz w wyroku z dnia 21 stycznia 2009 r. w sprawie II CSK 446/08. We wszystkich tych orzeczeniach konsekwentnie prezentowany jest pogląd, że współnikiem/akcjonariuszem jest tylko małżonek uczestniczący w czynności objęcia bądź nabycia udziałów/akcji w spółce za środki pochodzące z majątku wspólnego. U podstaw tego poglądu legło stanowisko, zgodnie z którym jeżeli czynność prawna dokonana została przez jednego z małżonków, stroną tej czynności jest tylko ten małżonek, który w niej uczestniczył, a więc złożył oświadczenie woli kreujące lub współkształtujące dany stosunek prawny. Chociaż podejmowana czynność dotyczy majątku wspólnego, to jednak skoro została dokonana przez jednego z małżonków w imieniu własnym - tylko on pozostaje w stosunku prawnym z drugą stroną tej czynności. Sąd Najwyższy stwierdził, że chociaż objęte bądź nabyte akcje wchodzi w skład majątku wspólnego, to jednak, akcjonariuszem w spółce staje się tylko małżonek będący uczestnikiem tej czynności prawnej, która doprowadziła do objęcia bądź nabycia akcji.

Ponadto dla możliwości uznania za akcjonariusza spółki współmałżonka akcjonariusza decydującego znaczenia nie może mieć fakt wpis współmałżonka – E. G. w księdze akcyjnej, który ma znaczenie jedynie legitymacyjno dowodowe (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie III CSK 85/09).

Z tych względów niezasadne są zarzuty naruszenia art. 332¹, art. 341 w zw. z art. 343 § 1 ksh, 233 § 1 kpc oraz art. 31 i 33 krio. Powyższe uwagi uzasadniają zarazem brak podstaw do przedstawienia zagadnienia prawnego sformułowanego w apelacji Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 kpc.

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut naruszenia art. 360 kpc poprzez nieuwzględnienie w toku dokonywanych ustaleń faktu obowiązywania w dacie zgromadzenia postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Ż. z dnia 27.01.2011 r. w sprawie VI Rs 43/11 zakazującego A. G. (1) wykonywania jakichkolwiek praw z akcji (...) S.A. Bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do obowiązywania zakazu wykonywania przez A. G. (1) praw z akcji (...) S.A. w świetle uznania, że na zgromadzeniu w dniu 4 lutego 2011 r. nie był on obecny a praw z jego akcji nie mogła wykonywać współmałżonka E. G.. Niezależnie od tego należy stwierdzić, że fakt zakazania A. G. (1) wykonywania jakichkolwiek uprawnień korporacyjnych i majątkowych wynikających z posiadania akcji spółki (...) S. A” nie zwalniał Spółki z obowiązku zawiadomienia go o walnym zgromadzeniu. Postanowienie Sądu Rejonowego w przedmiocie zabezpieczenia z dnia 27 stycznia 2011 r. ograniczało co najwyżej uprawnienia A. G. (2), ale w żadnym wypadku nie zwalniało Spółki z obowiązku zawiadomienia go o walnym zgromadzeniu.

Odnosząc się do kwestii przyznania A. G. (1) statusu uczestnika niniejszego postępowania, a więc zarzutu naruszenia art. 510 § 1 kpc, wskazać należy, że przepis ten stanowi, iż zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania. W tym zakresie należy mieć na uwadze, że wprawdzie przedmiotowa sprawa dotyczy wpisu do KRS, to jednak w rezultacie wiąże się z wykonywaniem praw z akcji objętych przez A. G. (1). W odniesieniu do niego wydane w sprawie rozstrzygnięcie stanowić będzie czy jest on samodzielnie uprawniony do wykonywania praw korporacyjnych, czy też może je współwykonywać tylko z małżonką. Zatem, orzeczenie jakie zapadnie w sprawie będzie miało wpływ na sferę praw A. G. (1), co przemawiało za koniecznością uznania go za zainteresowanego w sprawie, a co za tym idzie przyznania mu statusu uczestnika postępowania.

Podsumowując Sąd Okręgowy, podzielił ustalenia Sądu Rejonowego, z których wynika, że uchwały nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 4 lutego 2011 r. podjęte zostały z oczywistym naruszeniem art. 405 ksh i jako takie nie mogły stanowić podstawy wpisu z uwagi na treść art. 23 ust. 1 ustawy o KRS.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc orzekł jak w sentencji.